

Svar på skriftligt spörsmål SSS 294/2024 rd

Svar på skriftligt spörsmål om tillgodoseendet av riksdagens rätt att få information och om företrädande av Finland vid mötet i den europeiska politiska gemenskapen den 18 juli 2024

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 294/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Elisa Gebhard /sd:

Har inbjudan till europeiska politiska gemenskapens möte den 18 juli 2024 delgivits Finland som ett EU-land, till exempel genom att skicka inbjudan till statsministerns vid statsrådets kansli via Europeiska rådets etablerade distributionskanaler eller genom att nämna ”EU-27” eller ”Europarådet” eller motsvarande i inbjudan,

på vilka grunder deltog inte statsministern i mötet som hölls den 18 juli, till vilket Europeiska rådets ledamöter hade enligt offentliga källor bjudits in och

bedömer ni att riksdagens rätt att få information har tillgodosetts till fullo då den inte har fått en förhandsutredning om Finlands ståndpunkter enligt vedertagen praxis och det stora utskottet inte hade möjlighet att framföra sin åsikt före mötet?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Inbjudan delgavs inte ”Finland som ett EU-land”. Den riktades inte till Europeiska rådets ledamöter, Finlands statsminister eller mig personligen. Inbjudan framfördes gemensamt till alla stats- eller regeringschefer i de länder som deltar i europeiska politiska gemenskapens verksamhet (Heads of State or Government). Inbjudan gjordes av Förenade kungarikets utrikesministerium (Europe Directorate of the Foreign, Commonwealth and Development Office), som enligt inbjudan agerade på begäran av Förenade kungarikets statsminister.

Inbjudan skickades till den finska ambassaden i London. Det skedde inte ”via Europarådets distributionskanaler”. I inbjudan användes inte begreppet ”EU 27” och i den hänvisades inte heller på något annat sätt till Europeiska unionens medlemsstater eller Finlands ställning som unionsmedlem. De informella diskussionerna vid mötet bereddes inte mellan medlemsstaterna i Europeiska unionens institutioner och Europeiska rådet sammanträdde inte på ett informellt sammanträde i samband med mötet i den europeiska politiska gemenskapen. Av Europeiska unionens institutioner deltog Europeiska rådets ordförande Charles Michel och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik Josep Borrell. Även generalsekreterarna för Nato, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa samt Europarådet hade bjudits in till detta möte.

Som jag har berättat i offentligheten uteblev jag från mötet av personliga familjeskäl. Mitt beslut påverkades också av att president Stubb på min begäran var beredd att delta i mötet. På så sätt blev inte Finlands plats på mötet som endast var avsett för stats- eller regeringscheferna tom. Republikens president representerade också den svenska statsministern, som hade förhinder.

Den europeiska politiska gemenskapen är ett inofficiellt diskussionsforum till vilket har bjudits in stats- eller regeringschefer från 47 europeiska länder. Fritt formulerade bilaterala möten är en väsentlig del av mötet. Den europeiska politiska gemenskapen varken fattar beslut eller antar slutsatser, förklaringar eller andra handlingar av politisk natur. Det görs inga officiella sammanfattningar av diskussionerna. Den europeiska politiska gemenskapen ersätter inte befintliga samsamarbetsstrukturer och strävar inte efter att skapa nya. Den har ingen permanent organisation eller personal. Det värdland som sammankallat mötet ansvarar för arrangemangen vid varje inofficiellt möte. Vid det gemensamma mötet diskuterades Ukraina och säkerheten i Europa. Stats- eller regeringschefernas tematiska diskussion i små grupper, i vilken republikens president deltog, gällde för sin del desinformations- och hybridpåverkan.

Mötet i den europeiska politiska gemenskapen ska inte jämföras med EU:s toppmöten med tredjeländer. De informella diskussionerna vid mötena i den europeiska politiska gemenskapen bereds inte på förhand mellan medlemsstaterna i Europeiska unionens institutioner, och vid mötena presenteras inte unionens nya gemensamma ståndpunkter eller synpunkter.

Statsrådet har från fall till fall bedömt tillämpningen av 97 § i grundlagen på möten i den europeiska politiska gemenskapen, med beaktande av alla omständigheter i anslutning till varje möte och de teman som diskuteras.

Jag anser att det är nödvändigt att riksdagens rätt till information inte begränsas på något sätt. Vid mötet har utrikesministeriet tillställt riksdagen en skriftlig rapport daterad den 5 augusti 2024 (EU/139/204). Riksdagen kommer även i fortsättningen att få en vederbörlig utredning om varje möte i den europeiska politiska gemenskapen.

Helsingfors 11.9.2024

Statsminister Petteri Orpo